

**SURUNKALI POLIPOZ RINOSINUSITDA SITOMETRIYA YORDAMIDA
HUJAYRA FENOTIPINI O'RGANISH USULI**

*Djuraev Jamolbek Abdukaxarovich -t.f.d., professor
 Soatov Ilyosjon Olim o'g'li-(PhD) tayanch doktorant
 Yusupov Shoxruh Shuxratovich – PhD, dotsent
 Shaumarov Azizkhon Zavkiyevich - PhD, dotsent
 Mardonov Xurshed Azimqul o'g'li - assistent
 Toshkent tibbiyot akademiyasi (Toshkent, O'zbekiston)*

Annotatsiya. Burun poliplarining patomorfologiyasiga, periferik qondagi kasallikning qaytalanishi va eozinofiliyaga qarab, periferik qondagi CD -musbat hujayralar va burun poliplarining yallig'lanish infiltratidagi ishonchli korrelyatsiya munosabatlarining patogenetik ahamiyatini baholash.

Kalit so'zlar. Surunkali polipoz rinosinusit, septoplastika jarrohligi, endoskopiya, fenotip.

Muammoning dolzarbligi

Bizning ishimizda periferik qondagi eozinofiliya va burun poliplarining jarrohlik materialining patomorfologik xususiyatlariga qarab PRSda adaptiv immunitetning o'zgarishi o'r ganildi.

Tadqiqotning maqsadi

Tizimli va mahalliy adaptiv immunitet holatidagi polipli rinosinusitni davolash samaradorligini oshirish va polipli rinosinusitda o'r ganilayotgan ko'rsatkichlarning korrelyatsiya munosabatlarini patofiziologik baholash.

Hujayra fenotipini o'r ganish

FACSCalibur oqim sitometri (Becton) yordamida amalga oshirildi. Respublika bolalar gemotologiya markazi - klinik immunologiya bo'limida o'tkazildi.

Barcha bemorlarda operatsiyadan oldin venoz qon antikoagulyant bilan sinov naychalariga yig'ib olindi. Xuddi shu kuni sitometrik tahlil o'tkazildi. Shunday qilib, har bir bemor uchun jarrohlik materialining IGX tadqiqotlari va periferik qon hujayralarining CD fenotipining sitometrik o'lchovlari bir vaqtning o'zida amalga oshirildi.

Oqim sitometriyasi uchun namuna tayyorlash standart protsedura bo'yicha amalga oshirildi. Shu maqsadda periferik qonning yadroli hujayralari eritrotsitlarni 3% jelatin eritmasi bilan cho'ktirish orqali ajratilgan. Keyin hujayra suspenziyasi yuvildi va hujayra konsentratsiyasi 2 10 / mkl ga yetkazildi va har bir quduqqa 50 mkl bo'lgan 96 quduqli plastinkaga taqsimlandi.

CD 3+, CD 4+, CD 8+ va CD 20-musbat hujayralar darajasini aniqlash FMBA sichqoncha MAblari yordamida amalga oshirildi. Hujayra suspenziyasi MAb va yuvish

vositalari bilan ishlov berilgandan so‘ng, plastinka quduqlariga FITS bilan belgilangan sichqoncha immunoglobuliniga qo‘y antikorlarining F (ab)² bo‘laklari qo‘sildi. Paraformaldeidda inkubatsiya, yuvish va fiksatsiyadan so‘ng hujayra suspenziyasi tahlilga tayyor bo‘ldi.

CD 14+, CD 68-musbat hujayralarni aniqlash FITS (Dako) bilan belgilangan sichqoncha MAblari, CD 56-musbat hujayralar - PE (Dako) bilan belgilangan sichqoncha MAblari yordamida amalga oshirildi . Periferik qondagi IgG-, IgA- va IgM -musbat hujayralar darajasi FITS etiketli poliklonal quyon antikorlari (Dako) yordamida aniqlandi. Immunizatsiyalanmagan sichqonlarning IgG fraksiyasi sitometriya uchun izotop nazorati sifatida ishlatilgan .

Dakodan olingan MAT va poliklonal antikorlarning xarakteristikalari quyidagicha.

1. MAT to CD 14, Dako , klon TUK 4, sichqoncha antiinson FITS - etiketli, kod A0844, monositlar;
2. MAT dan CD 56, Dako , C5.9 klon, sichqonchani insonga qarshi PE-teglangan, kod R 7251, tabiiy killer hujayralar;
3. MAT dan CD 68, Dako , KP1 klon, sichqonchani insonga qarshi FITS - teglangan, kod F 7135, monotsitlar, makrofaglar;
4. IgG ga poliklonal quyon antikorlari, Dako , FITS - etiketli, kod A0056;
5. Ig A, Dako, FITS ga poliklonal quyon antikorlari - etiketli, kod A0057;
6. Ig M, Dako, FITS ga poliklonal quyon antikorlari - etiketli, kod A0058;

Oqim lazerli sitometriya FACSCalibur asbobida (Becton Dikkinson , AQSh), to‘lqin uzunligi 488 nm bo‘lgan argon lazeri bilan. O‘rganilayotgan hujayra suspenziyasingin sitogrammalari “nuqta – chizma” rejimida kichik burchakli yorug‘lik tarqalishi (FSC) va yon yorug‘lik tarqalishining (SSC) qayd etilgan parametrлари asosida olingan . FL 1 (530 nm) yashil mintaqada (FITS) va FL 2 (585 nm) apelsin hududida (PE) floresan intensivligi va lyuminestsent hujayralar ulushi tahlil qilindi. Hujayralar argon lazer nurlari ostida 5000 hujayra/sek oqim tezligida tahlil qilindi. Natija floresan hujayralarining mutlaq soni yoki foizi sifatida yoki ixtiyoriy floresan birliklarida (ARU) taqdim etilgan floresan intensivligi sifatida ifodalangan. Ma’lumotlar “Cell” dasturi yordamida qayta ishlandi.

Xulosa. Olingan ma’lumotlarni tahlil qilish PRS bilan ogrigan bemorlarni kompleks davolashda tizimli yoki topikal immunostimulyatsiya qiluvchi vositalardan foydalishni asoslash imkonini beradi. Bu tizimli yoki mahalliy adaptiv immunitetning asosiy parametrлари darajasining pasayishi yoki ortishi kabi omillarni hisobga oladi. Bundan tashqari, boshqa davolash usullarini bir vaqtning oz‘ida qo‘llash

zarurati hisobga olinadi, xususan, yallig‘lanishga qarshi terapiya, bu ham immunosupressiv ta’sirga ega (kortikosteroidlar va boshqalar).

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Botirov A. J. et al. Clinical and morphological results of xenografts to use in myringoplasty //The International Tinnitus Journal. – 2020. – T. 24. – №. 1. – C. 1-6.
2. Boymuradov S. A. et al. RESULTS OF ELIMINATION OF POST-TRAUMA DEFORMATIONS OF THE FACIAL AND JAW AREA (LIPOFILLING) //Oriental Journal of Medicine and Pharmacology. – 2023. – T. 3. – №. 02. – C. 1-13.
3. Djuraev J. A. et al. MIGRAINE: BASIC PRINCIPLES OF TREATMENT AND PREVENTION //International Journal of Medical Sciences And Clinical Research. – 2023. – T. 3. – №. 02. – C. 88-91.
4. Djuraev J. A. et al. MODERN METHODS OF TREATMENT OF VIRAL HEPATITIS //International Journal of Medical Sciences And Clinical Research. – 2023. – T. 3. – №. 02. – C. 69-75.
5. Djuraev J. A. et al. POLYCYSTIC OVARY SYNDROME: A MODERN VIEW ON THE PROBLEM //International Journal of Medical Sciences And Clinical Research. – 2023. – T. 3. – №. 02. – C. 83-87.
6. Djuraev J. A. et al. Results of Frequency Analysis Distribution of Polymorphism Rs1800895 592c> A In IL10 Gene among Patients with Chronic Polypoid Rhinosinusitis //The International Tinnitus Journal. – 2021. – T. 25. – №. 2. – C. 176-180.
7. Djuraev J. A. Prevalence of Allelic and Genotypic Variants of IL4, IL10, IL12b and Tlr2 Gene Polymorphism in Patients with Chronic Polypoid Rhinosinusitis.
8. Djuraev J. A., Fayozov S. F. Rhinoplasty InCombined Deformations Of The Nose //International Scientific and Current Research Conferences. – 2021. – C. 58-59.
J. Willment, G. Jigarrang // Mikrobiol tendentsiyalari. – 2006 yil - V.16
9. Khasanov U. S. et al. A COMPLEX APPROACH TO THE TREATMENT OF ACUTE SENSONEURAL HEARING LOSS OF DIFFERENT GENES //Oriental Journal of Medicine and Pharmacology. – 2023. – T. 3. – №. 02. – C. 14-25.
10. Khasanov U. S. et al. BOLALARDA EKSUDATIV OTITNI DAVOLASH USULI //Oriental Journal of Medicine and Pharmacology. – 2022. – T. 2. – №. 1. – C. 64-80. Weber SA Kistik fibrozli bolalar va o'smirlarda burun poliplarining paydo bo'lishi va evolyutsiyasi /SAWeber, GFFerrari // Rev. Bralar. Otorinolaringol. (Ingliz. Ed.) - 2008 - V.74 - N 1 - B.16-20.
11. Khasanov U. S., Akhundjanov N. A., Djuraev J. A. INITIAL STATE OF COCHLEOVESTIBULAR FUNCTION IN PATIENTS WITH HD WITH CVD. – 2022.

12. Willment J. Antifungal immunitetda C tipidagi lektin retseptorlari /
13. Wise SK Allergik qo'ziqorinli rinosinusitli bemorlarning sinus shilliq qavatida antigenga xos IgE. / SKWise, CN Ahn, DMLathers va boshqalar. //Am. J. Rinol. – 2008 yil – V.22 - N 5 – P.451-456.
14. Кондратьев Е.А. Противорецидивное лечение при полипозном риносинусите / Е.А.Кондратьева, М.Г.Марков, Г.С.Мазетов и др. // Вестник оториноларингологии – 1999 – N4 – С.39.
- 15.Ланцов А.А. Эпидемиология полипозных риносинуситов /А.А.Ланцов, С.В.Рязанцев, В.И.Кошель // РИА-АМИ, Санкт-Петербург, 1999, с.96.
- 16.Лонский В.В. Комплексная терапия полипозных риносинуситов / В.В.Лонский // Спорные вопросы оториноларингологии- Оренбург – 2000 – С.22-24.
- 17.Лопатин А.С. Ринит: вечная и пока нерешённая проблема /А.С.Лопатин// Consilium Medicum, Экстравыпуск – 2008 – С. 3-6.